

Osallisuus- ja vuorovaikutusmalli

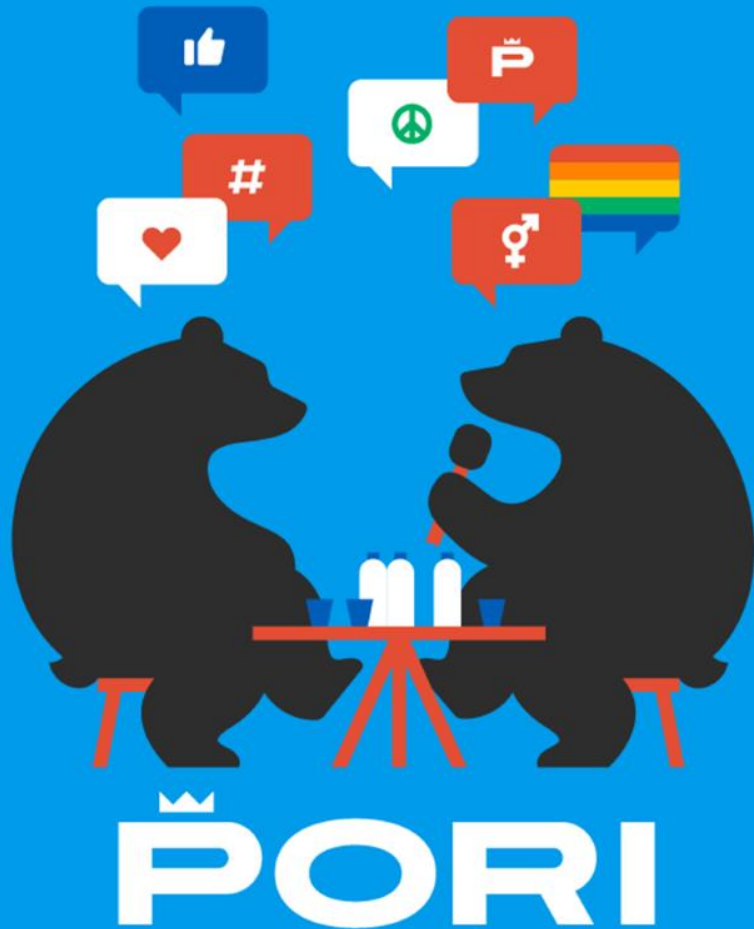

PÖRİ

TEHDÄÄN YHDESSÄ, EI VAIN KUULLA

Porin kaupungin uudessa toimintakulttuurissa henkilöstön asiantuntemuksen rinnalle nostetaan kuntalaisten, asukkaiden ja yhteisöjen asiantuntemus. Osallisuus on yhdessä tekemistä, kohtaamisia kasvokkain, selkeää kieltä, avoimuutta, perusteluja, viestintää ja välillä jopa epä mukavuusalueelle menemistä ja riskien ottamista.

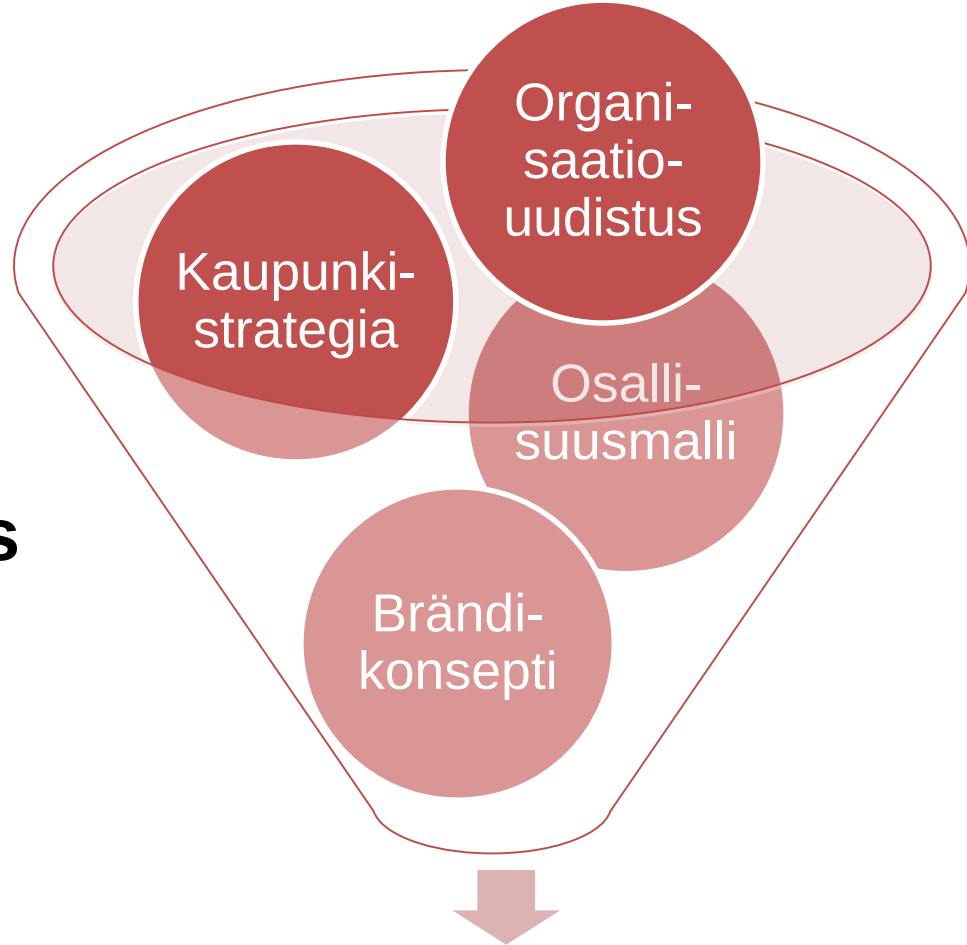
**PAREMPI PORI
TEHDÄÄN YHDESSÄ**

Porin **strategia** linjaa, että Pori on entistä vuorovaikuttisempi ja osallistavampi. **Kuntalaki** luo edellytykset asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle.

Sama linjaus sisältyy **Pori-sopimukseen**.

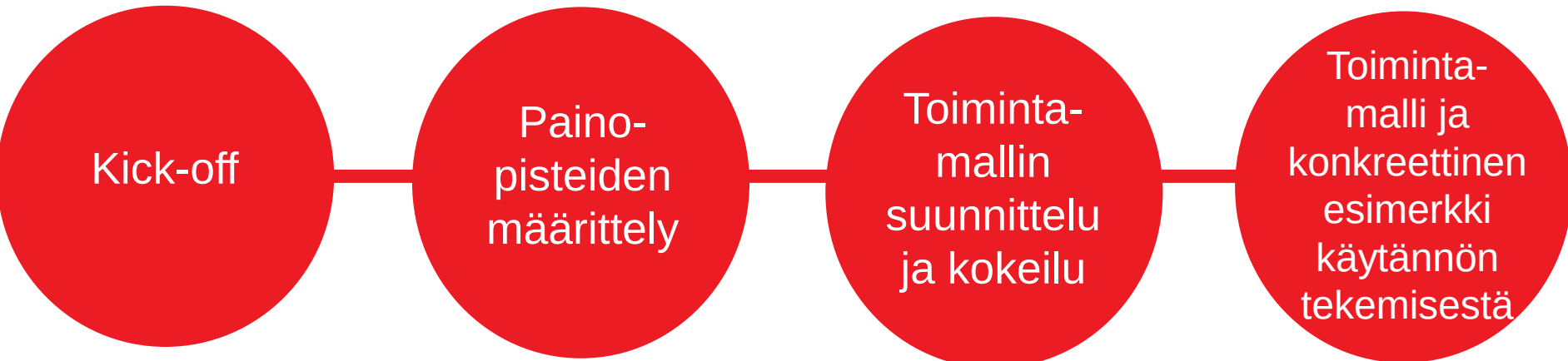
Taustalla organisaatiouudistus

#poriuudistuu

Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin valmistelu

Kick-off

Painopisteiden
määrittely

Toiminta-
mallin
suunnittelu
ja kokeilu

Toiminta-
malli ja
konkreettinen
esimerkki
käytännön
tekemisestä

Valmistelun painopiste periaatteiden laatimisessa, suunnittelussa, testauksessa ja kokeilussa.

Kumppanina Hellon.

Kick-off

Paino-
pisteiden
määrittely

- Esivalmistelut
- Kick-off -workshop
- Masterclass osallistamisesta ja palvelumuotoilusta

- Käyttäjähaastattelut ja löydösten analysointi
 - Lopputuloksena: miksi ja miten kaupunkilaisten tulisi osallistua kaupungin kehittämiseen
- juuri Porissa**

Toimintamallin
suunnittelu
ja kokeilu

- Toimintamallin suunnittelu: miten kuntalaiset otetaan mukaan Porin palvelukehitykseen ja toiminnan järjestämiseen
- Uuden mallin ketterää testausta: Kirjurinluodon kehittämishanke (tapahtumajärjestäjät ja leikkipuistoiästä ulos kasvaneet) ja brändikonseptin muotoilu

Toimintamalli ja
konkreettinen
esimerkki
käytännön
tekemisestä

- Toimintamallin käyttöönotto: osallisuusagentit, käytännön toimenpiteet, osallistaminen osaksi kaikkien työtä, organisaation valmentaminen
- Kumppanuus: sopiminen kuka tekee mitäkin

Osallisuuden periaatteet Porissa

- 1. Yhteensovittaminen** – osallistaminen on automaattinen osa kaupungin sisäisiä prosesseja eli tapa ajatella ja toimia.
- 2. Läpinäkyvyys** – se mitä osallistamisella tavoitellaan, mihin pyritään ja mihin suuntaan edetään, on kaikille avointa ja selkeää.
- 3. Vastuullisuus** – osallistaminen on tietoista suunnittelu- ja päätäntävällän siirtoa palveluiden käyttäjille.
- 4. Kehittäminen** – osallistaminen on rohkeutta luopua täydestä kontrollista: mahdollisuus aidosti kiinnostaviin, uusiin asioihin edellyttää epäonnistumisen kulttuuria ja sitä, ettei pelkää riskejä.
- 5. Toimintamahdollisuudet** – osallistaminen on ketterää ja osallistamisen keinot muuttuvat kuntalaisten tarpeiden mukana jatkuvasti oikeaan suuntaan.

Seitsemän askeleen osallisuusmalli

SEITSEMÄN ASKELEEN OSALLISUUSMALLI

1

REAGOI KUNTALAISILLE MERKITYKSELLISIIN TARPEISIIN JA HEILLE AJANKOHTAISIN ILMIÖIHIN

Reagoi kunnassa, tavallisesti ja vain yleisellä tavalla, kun on saatu tietoa kunnasta tai kunnasta. Reagoi kunnassa, kun on saatu tietoa kunnasta tai kunnasta. Reagoi kunnassa, kun on saatu tietoa kunnasta tai kunnasta.

Reagoi kunnassa, kun on saatu tietoa kunnasta tai kunnasta. Reagoi kunnassa, kun on saatu tietoa kunnasta tai kunnasta.

2

KOHDENNA OSALLISTAMISEN TODELLISIIN KÄYTTÄJIIN

Tavoitteita, mitä osallistamisen avulla halutaan saavuttaa, on selkeä, ja se on realistinen. Tavoitteita, mitä osallistamisen avulla halutaan saavuttaa, on selkeä, ja se on realistinen.

Tavoitteita, mitä osallistamisen avulla halutaan saavuttaa, on selkeä, ja se on realistinen. Tavoitteita, mitä osallistamisen avulla halutaan saavuttaa, on selkeä, ja se on realistinen.

3

KIRKASTA OSALLISTAMISEN TAVOITTEET JA VIESTI NIISTÄ AVOIMESTI

Kaupunki kirkkauttaa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Kaupunki kirkkauttaa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

Kaupunki kirkkauttaa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Kaupunki kirkkauttaa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

4

VALITSE OIKEA OSALLISTAMISEN MENETELMÄ

4A

TARPEIDEN YHÄSTÄMINEN

Yhdistetään osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

4B

SUUNNITTELU

Suunnitella osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Suunnitella osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

4C

PÄÄTÖSTEN TERO

Päätöksentekoa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Päätöksentekoa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

4D

TOTEUTUS

Toteuttaa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Toteuttaa osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

5

DOKUMENTOI, MUTTA VÄLTÄ TURHAA BYROKRATIAA

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

6

ÄLÄ PELKÄÄ EPÄONNISTUMISTA JA KOKEILE ROHKEASTI

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

7

KOKEILE, OPI JA JAA KOKEMASI

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti. Osallistamisen tavoitteet ja viesti niistä avoimesti.

Kokouksen kutsu
Osallistamismateriaalin omistaja
Miksi osallistua?
Miksi tavoitella?

PORI

Malli on kaupunginhallituksen hyväksymä.

1 REAGOI KUNTALAISILLE MERKITYKSELLISIIN TARPEISIIN JA HEILLE AJANKOHTAISIIN ILMIÖIHIN

Tarjoa kuntalaisille, henkilöstölle ja muille ryhmille mahdollisuus osallistua heille aidosti merkityksellisiin ja heidän arkeensa vaikuttaviin asioihin. Kilpailu ihmisten ajasta on kova, mutta omaan arkielämään tai henkilökohtaisiin kiinnostuksen kohteisiin tiiviisti liittyvät tarpeet saavat ihmiset aktivoitumaan myös kaupungin palveluiden suunnitteluun.

2 KOHDENNA OSALLISTAMINEN TODELLISIIN KÄYTTÄJIIN

Varmista, että osallistaminen ulottuu laajasti eri ryhmiin, eikä vain aktiivisimpiin kuntalaisiin. Huomioi myös, etteivät ne, jotka ovat eniten äänessä, välttämättä edusta hiljaista enemmistöä. Mieti, keitä todelliseen enemmistöön kuuluu ja kohdenna osallistaminen juuri heihin.

3

KIRKASTA OSALLISTAMISEN TAVOITTEET JA VIESTI NIISTÄ AVOIMESTI

Kaupungin tehtävänä on määrittää osallistamiselle selkeät tavoitteet. Osallistamista ei koskaan tehdä vain osallistamisen vuoksi, vaan aina on määritettävä selkeät tavoitteet. Kaupungin ei kuitenkaan tarvitse "päällepäsmäroidä" sovittuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Joskus osallistaminen ja eri näkökulmien kuunteleminen vie suunnittelua toiseen suuntaan kuin alun perin oli ajateltu. Tämä ei haittaa, kunhan tavoiteltavat lopputulokset ovat kaikille osapuolille selkeät ja läpinäkyvät.

4

VALITSE OIKEA OSALLISTAMISEN MENETELMÄ

Kuntalaisten osallistamiseksi on useita erilaisia tapoja ja menetelmiä. On tärkeää miettiä sekä oman kehityshankkeen että osallistettavien kuntalaisten näkökulmasta parhaiten toimivat osallistamisen keinot. Tässä työkalussa osallistamisen menetelmät on jaettu neljään palveluiden suunnittelun tyypilliseen vaiheeseen, jotka on kuvattu tarkemmin seuraavalla sivulla.

A

TARPEIDEN YMMÄRTÄMINEN

Haluan oppia lisää valitsemani kohderyhmän elämästä/toiminnasta ja ymmärtää, mitä tarpeita, toiveita tai ongelmia heillä on.

Lopputuloksena syntyy **tietoa kohderyhmästä**

Haastattelu

Haastattelija ohjaa kuntalaista kertomaan itsestään ja tarpeistaan kehitettävän palvelun tai toiminnan suhteen ennalta suunnitellun kysymysrunon perusteella. Haastattelun kesto on puolesta tunnista kahteen tuntiin, ja se pidetään mahdollisuuksien mukaan paikassa, jossa haastateltava pystyy luontevasti näyttämään kertomaansa liittyviä esineitä ja asioita (esim. haastateltavan kotona).

Fokusryhmä

Fokusryhmässä joukko ihmisiä kutsutaan koolle keskustelemaan annetusta temasta noin kahden tunnin ajan. Keskustelun fasilitaattorin tehtävänä on pitää keskustelua yllä apukysymyksin, ja varmistaa että kaikki osallistujat saavat suunvuoron. Fokusryhmän avulla saadaan lyhyessä ajassa monen ihmisen näkemys samasta asiasta.

B

SUUNNITTELU

Tiedän tarkasti, mitä palvelua tai toimintaa olen suunnittelemassa. Haluan lisätietoja, miten palvelun pitäisi toimia, jotta se palvelisi kaupunkilaisia mahdollisimman hyvin.

Lopputuloksena syntyy **suunnitelma palvelun toteuttamiseksi**

Ideakioski

Suunnittelutiliini pystyttää julkiseen tilaan ideakioskin, jonka ohi kulkevia ihmisiä pyydetään pysähtymään lyhyttä ideointi- tai suunnittelutehtävää varten. Kohderyhmästä riippuen tehtävän kesto voi vaihdella muutamasta minuutista puoleen tuntiin. Osallistujien ideat dokumentoidaan tekstin ja kuvien avulla ja laitetaan näkyvästi esille.

Työpaja

Koolle kutsutaan joukko ihmisiä noin kolmen tunnin työpajaan. Osallistujille annetaan suunnittelu- ja ideointitehtäviä kehittämisen kohteeseen, hankkeeseen, aiheeseen tai asiaan liittyen. Ideat ja suunnitelmat esitetään mahdollisimman havainnollisessa muodossa tekstin ja kuvien tai lyhyiden näytelmien avulla. Erilaisista ideolista keskustellaan, ja kunkin osallistujan mielestä toteutuksen kannalta tärkeimmät ideat merkitään ylös.

C

PÄÄTÖSTEN TEKÖ

Minulla on valmiita vaihtoehtoja, miten suunnittelemani palvelu tai toiminta voitaisiin toteuttaa. Haluan päätöksenteon tueksi tietoa siitä, minkä vaihtoehdon kaupunkilaiset valitsisivat ja miksi.

Lopputuloksena syntyy **täydentäviä näkökulmia päätöksenteon tueksi**

Verkoäänestys

Vaihtoehdot toteutettavaksi palveluksi visualisoidaan digitaaliseen muotoon videoiden, mallinnosten tai tekstin ja kuvien avulla. Kohderyhmään kuuluvia ihmisiä pyydetään valitsemaan vaihtoehdoista mieluisin, ja perustelemaan valintansa. Perustelut voivat olla kaikille osallistujille avoimen verkkokeskustelun muodossa, tai suljetusti vain suunnittelutiliin nähtävissä.

Käyttäjäraati

Vaihtoehdot toteutettavaksi palveluksi tehdään mahdollisimman visuaaliseen ja konkreettiseen muotoon esimerkiksi skenaarioiden, mallinnoksien tai pahvista rakennettujen prototyyppien tai pienoismallien avulla. Koolle kutsutaan joukko ihmisiä testaamaan heille annettuja prototyyppejä ja keskustelemaan niistä ryhmässä. Kunkin vaihtoehdon kohdalla kirjataan sekä toteuttamista puoltavia että vastustavia perusteluja. Kunkin osallistujan mielestä paras vaihtoehto merkitään ylös.

D

TOTEUTUS

Minulla on palvelu tai toiminta, jonka toteuttamiseen toivon kaupunkilaisten osallistuvan. Haluan löytää toteutukseen kumppaneita, ja päättää työnjaosta yhteistyön aikana. Mikäli kuntalaisilta löytyy jo aito innostus heille tärkeän asian toteuttamiseksi, saattaa pelkkä henkinen tuki ja sitoutuneisuus Porin kaupungin taholta riittää asioiden aikaansaamiseksi.

Lopputuloksena syntyy **toteutunut palvelu tai onnistuneesti jalkautettu toiminta**

Fasilitointi

Toiminnan toteuttamiseen luodaan valmis alusta, jonka osallistujat voivat ottaa käyttöön. Kaupunki huolehtii käytännön järjestelyistä kuten tiedottamisesta, fyysisistä fasilitaattoreista ja huollosta. Osallistujat käyttävät omaa aikaansa vain suoraan toimintaan.

Mahdollistaminen

Hankkeen toteuttamiseen etsitään yhteistyökumppani, jonka käyttöön kaupunki antaa resursseja toteutukseen. Käytännössä resurssit voivat olla esimerkiksi rahaa, tiloja, asiantuntija-apua tai markkinointiapua. Toteutuksen tavoitteista tai ehdoista sovitaan etukäteen. Vastuu käytännön järjestelyistä on yhteistyökumppanilla.

5 DOKUMENTOI, MUTTA VÄLTÄ TURHAA BYROKRATIAA

Oli osallistamiseen käytetty menetelmä mikä tahansa, osallistamisen aikana syntyy runsaasti materiaalia, tietoa ja ideoita. Osallistamisen suunnittelun yhteydessä on tärkeää ratkaista, millä keinoin kaikki syntynyt sisältö taltioidaan. On tärkeää varmistaa, ettei dokumentointi ole liian raskasta tai hidasta osallistamisen ketteryyttä.

6 ÄLÄ PELKÄÄ EPÄONNISTUMISTA JA KOKEILE ROHKEASTI

Osallistaminen kaupungin palveluiden kehittämiseen on uutta ja moni voi kokeilla sitä ensimmäistä kertaa. Onnistumisen edellytys on lupa kokeilla sekä lupa epäonnistua.

Osallistaminen avaa aina oven uusille ratkaisuille ja näkökulmille, joita aikaisemmin ei oltu edes mietitty. Osallistaminen vaatii kaupungilta rohkeutta luopua täydestä kontrollista, lain sallimissa rajoissa. Ohelset käytännön vinkit kannustavat kokeilemaan osallistamista ensimmäistä kertaa.

7 KOKEILE, OPI JA JAA OPPIMAASI

Tärkeä vaihe osallistamisen lopuksi on oppien jakaminen sekä niin onnistumisista kuin epäonnistumisista viestiminen. Kerro ja keskustele kaupungin sisällä, mikä osallistamisessa oli vaivatonta, mikä haastavaa ja missä onnistuttiin yli odotusten. Avoin osallistamisesta viestiminen kannustaa myös muita kokeilemaan ja vahvistaa uudenlaisen toimintakulttuurin syntymistä Porin kaupungin sisällä.

Porin osallisuus- ja vuorovaikutusmalli:

- On konkreettinen työkalu.
- Mahdollistaa eri kohderyhmien laajamittaisen osallistumisen.
- Nostaa kaupunkilaisten ja yhteisöjen asiantuntemuksen henkilöstön asiantuntemuksen rinnalle.
- Haastaa kaupunkiorganisaatiota kohti osallistuvaa, avoimempaa ja vuorovaikutteisempaa toimintakulttuuria.

 PORI

Malli on valmis. Mitäs sitten?

Muun muassa:

- Osallisuusagentit
(2 hlö, 50 % työajasta)
- Henkilöstön kouluttaminen
- Rohkeasti uusia kokeiluja:
esim. hyvinvointiraha, dialogit,
uudet osallisuuden konseptit

www.pori.fi/osallistu

www.pori.fi/hyvinvointiraha

Osallisuusverkostoja

SITRA

NUORI KIRKKO

UNIVERSITY OF
OXFORD

OPINKIRJO
KEHITTÄMISKESKUS

Kuntaliitto
Kommunförbundet

 Tampereen yliopisto

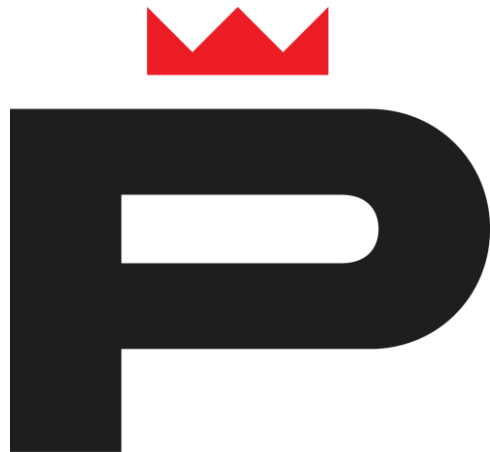

**TURUN
YLIOPISTO**

SATAKUNTA
— elämää parhaimmillaan

Kaupungin sisäiset verkostot: päättäjät, nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto sekä työntekijät eri puolilla organisaatiota.

Elli-Mari Sulonen
Viestintäsuunnittelija,
osallisuusagentti

044 701 9783

elli-mari.sulonen@pori.fi

@emsulonen

www.pori.fi